

İŞÇİ MÜCADELESİNDE SİYASİ ÖNDERLİK ŞARTI

Aydınlık Gazetesi, 9 Haziran 2014

Yıldırım Koç

“Uvriyerizm” veya “işçilik” çok kötü bir hastalıktır.

Özellikle kendiliğindenci işçi eylemlerinin yükseldiği dönemlerde, işçi sınıfının kurtuluş mücadelesinde siyasi önderliğin önemini gözardı eden bazı kişiler, işçi dalkavukluğu yapar, “uvriyerizm”e boğulur.

“Uvriyerizm” günümüz Türkiye’sinde de yaygınlaşıyor. Emperyalizmin ve kapitalizmin olumsuz etkilerinin hissedilmesiyle işçi eylemleri arttığında bu hastalık daha da yaygınlaşacak.

Bu hastalıkla mücadelenin yolu, bugün Türkiye’de yaşanan işçi eylemlerinden çok daha büyüklerinin geçmişte de yaşandığını; doğru siyasi önderlik olmadan bu eylemlerin sonuç getirmediğini tekrar tekrar hatırlatmaktan geçiyor.

Siyasi Önderlik Olmadan Başarı Yok

İngiltere örneğine bakalım.

İngiltere’de işçiler, kalfalar ve zanaatkarlar, 1795 yılı Ekim ve Aralık aylarında Londra’da parlamentonun etrafında bir gösteri düzenledi. Bu gösteriye 150-300 bin kişinin katıldığı tahmin edilmektedir. Bu eylemde kralın aracı taşlandı, kral protesto edildi.

1738 yılı Aralık ayında Wiltshire bölgesinde dokumacılar ve makasçılar, uzun süreli ve yaygın ayaklanmalar sırasında işverenlerin evlerini yaktılar ve mal-mülkünü tahrip ettiler ve böylece isteklerini kabul ettirdiler.

1744 yılında Staffordshire’da binlerce çivi işçisi ücretlerini artırabilmek için gösteri yaptı ve evleri yağmaladı.

Liverpool’da 1775 yılında denizciler silahlı bir gösteri gerçekleştirdi.

1768 yılında Londra’da limanda kömür yükleyicilerin kendi aralarında ve işverenle aralarında çıkan anlaşmazlıkta silahlı çatışma yaşandı ve işçiler öldürüldü. Olaylarla bağlantılı olan 7 kömür yükleme işçisi, yaklaşık 50 bin kişilik bir kalabalığın önünde asıldı.

1740’lı yıllarda Northumberland’da maden işçilerinin gerçekleştirdiği ayaklanmada madende kullanılan makineler yakıldı. Aynı bölgede 1765 yılındaki grevlerde ise makinelerin tahrip edilmesinin yanı sıra, çıkarılmış olan kömür ve ocaktaki kömür yakıldı.

Parlamento’ya Yürüdüler

1765 yılında Parlamento’da görüşülen bir kanun tasarısı, Fransız ipeklilerinin İngiliz pazarına sokulmasını kısıtlayarak, İngiliz ipek işçilerinin çıkarını korumayı amaçlıyordu. Bu tasarının reddedilmesi üzerine 8000 dolayında dokuma ustası ve kalfası Londra’da siyah bayraklarla Parlamento’ya yürüdü.

1763 yılında ipek kalfaları ücret artışı talebiyle greve gitti. Greve katılan 2000 dolayında kalfa, denizci gibi giyinerek, greve katılmayan kalfaların evlerini bastı, tezgahlarını parçaladı.

İpek işçilerinin eylemleri daha sonraki yıllarda da devam etti. 6 Aralık 1769 tarihinde ise bu işçilerin iki önderi büyük bir kalabalık önünde asıldı.

Gelişen tekstil fabrikaları, el dokuması yapan usta, kalfa ve çıraqları zor durumda bırakmıştı. Bu durumun düzeltilmesi için yetkililere dilekçe vermek isteyen 5 bin dolayında dokuma işçisi ve ustası, Manchester yakınlarında toplandı. Yürüyüşçüler, geceleri yatarken kullanmak ve dokuma işçileri olduklarını göstermek için birer battaniye veya kıvrılmış palto taşıyordu. Bu nedenle bu harekete “Battaniyeciler” eylemi adı verildi. Ancak bu barışçıl yürüyüş engellendi. 27 kişi hemen tutuklandı. Yürüyüşü sürdürmek isteyenlere saldıran süvariler bazılarını yaraladı ve bir kişiyi öldürdü.

1817 yılı Haziran ayında çoğunluğunu işçilerin oluşturduğu birkaç yüz kişi, mızrak ve ateşli silahlarla bir ayaklanma başlattı (“Pentrich veya Pentridge Revolution”). Ayaklanma kolayca bastırıldı. 85 kişi tutuklandı. 3 kişi idam edildi. E.P.Thompson bu konuda şu değerlendirmeyi yapmaktadır: “Pentridge ayaklanmasını, herhangi bir orta sınıf desteği olmaksızın tümüyle bir proleter isyanı girişiminin tarihteki ilk çabalarından biri olarak görebiliriz.”

İşçi eylemleri, hatta militan işçi eylemleri yükselebilir; ancak doğru siyasi önderlik yoksa yenilir.